

1. Kritische reactie op Artikel I, onderdeel N van de internetconsultatie WAS 2023

Onvoldoende onderbouwing voor keuze ISO/IEC 17065

Een fundamenteel bezwaar tegen Artikel I, onderdeel N van het voorstel tot wijziging van de Warenwetregeling attractie- en speeltoestellen (WAS 2023) betreft de eis dat ingebruiknamekeuringen van zogenoemde activiteitentoestellen uitsluitend mogen worden uitgevoerd door instellingen die zijn geaccrediteerd volgens ISO/IEC 17065. Deze keuze wordt door het ministerie gemotiveerd met een verwijzing naar de “preferred standard” binnen Europese harmonisatie, zonder inhoudelijke toelichting waarom in dit specifieke geval ISO 17065 de voorkeur verdient boven ISO 17020.

De toelichting schiet tekort: de aangedragen argumenten voor ISO 17065 zijn evenzeer van toepassing op ISO 17020. Daarmee ontbreekt een valide onderbouwing voor het uitsluiten van ISO 17020-geaccrediteerde instellingen van het uitvoeren van ingebruiknamekeuringen. Het roept de vraag op of het ministerie voldoende oog heeft gehad voor de praktische aard van deze keuringen en of er advies is ingewonnen bij de Raad voor Accreditatie (RvA). Indien dit wel was gebeurd, zouden onder andere de volgende vragen gesteld moeten worden:

- Is ISO 17065 geschikt voor ingebruiknamekeuringen van activiteitentoestellen? Ja.
- Is ISO 17020 geschikt voor ingebruiknamekeuringen van activiteitentoestellen? Ja.
- Welke accreditatie sluit het beste aan bij het inspectiegerichte karakter van deze keuringen? ISO 17020.

Karakter van de keuringen vereist inspectie, geen certificatie

Keuringen van activiteitentoestellen zoals touwparcoursen, zip lines, klimwanden, boulders en kartbanen betreffen inspecties die momentopnames zijn. ISO 17020 sluit als inspectienorm logischerwijs beter aan op deze praktijk. ISO 17065 is bedoeld voor productcertificatie en vereist een structureel systeemtoezicht op basis van een certificatieschema – iets wat in deze sector niet bestaat en op korte termijn ook niet te realiseren is.

ISO 17065 biedt in deze context dan ook geen aantoonbare meerwaarde ten opzichte van ISO 17020. Integendeel: het kan leiden tot een onwerkbaar uitvoeringspraktijk. Bij unieke objecten, zoals activiteitentoestellen, is het niet haalbaar om via een eenmalige keuring te voldoen aan een certificatiesysteem dat structurele conformiteit veronderstelt.

Praktische en economische haalbaarheid ontbreekt

De markt voor keuringen van activiteitentoestellen is beperkt. Het oprichten van gespecialiseerde ISO 17065-instellingen is economisch niet haalbaar. In de huidige praktijk voeren ISO 17020-geaccrediteerde instellingen – met expertise in ontwerp en installatie – deze keuringen uit. Door hen uit te sluiten, wordt deskundigheid onderbenut en de beschikbaarheid van gekwalificeerde keuringsinstanties aangetast. Aangezien er momenteel

geen certificatieschema bestaat, zouden ISO 17065-instellingen nu feitelijk geen keuringen kunnen uitvoeren. Dit kan leiden tot stagnatie in de keuringsmarkt.

Onbedoelde gevolgen: conformiteit boven veiligheid

De voorgestelde wijziging lijkt primair gericht op administratieve conformiteit met Europese harmonisatievereisten, in plaats van op daadwerkelijke veiligheid. Veiligheid wordt in de praktijk geborgd door deskundige keuringsinstanties, ook wanneer deze onder ISO 17020 zijn geaccrediteerd. Het volgen van een “preferred standard” mag geen doel op zich zijn als dit de veiligheid in gevaar brengt.

Conclusie en aanbeveling

Het uitsluiten van ISO 17020-geaccrediteerde instellingen is onnodig en contraproductief voor het doel van de regelgeving: het waarborgen van veiligheid. Een heroverweging van de keuze voor ISO 17065 is dan ook dringend gewenst. Voor ingebruiknamekeuringen van activiteitentoestellen verdient een inspectiegericht systeem onder ISO/IEC 17020 duidelijk de voorkeur.

2. Opleidingseisen keuringsdeskundigen

Onrealistische opleidingseis sluit aan bij geen bestaande praktijk

Als inspecteur namens de European Ropes Course Association (ERCA) constateer ik dat de eis in Bijlage I, punt 4a van de ministeriële regeling – dat een keuringsdeskundige een technische beroepsopleiding moet hebben afgerond – niet aansluit bij de realiteit binnen de sector van activiteitentoestellen.

In Nederland bestaan geen technische opleidingen die specifiek gericht zijn op het keuren van toestellen zoals klimparken, touwenparcoursen of boulderhallen. Bestaande technische opleidingen (zoals elektrotechniek, werktuigbouwkunde of veiligheidskunde) bieden doorgaans onvoldoende relevante kennis voor deze specifieke keuringen.

Toestel-specifieke expertise is cruciaal voor veiligheid

De veiligheid van activiteitentoestellen is sterk afhankelijk van specifieke expertise: kennis van touwtechnieken, constructieprincipes, slijtagepatronen, valbeveiliging, gebruikersgedrag en contextuele risico's zijn essentieel voor een verantwoorde keuring. ERCA hanteert daarom praktijkgerichte eisen gebaseerd op toestel-specifieke training, ervaring en voortdurende bijscholing – factoren die in de praktijk effectiever bijdragen aan veiligheid dan een generieke opleiding.

Overbodige last bovenop bestaande kwaliteitsborging

De vereiste accreditatie onder ISO 17020 of ISO 17065 garandeert reeds de nodige kwaliteits- en competentienormen. De aanvullende eis van een technische beroepsopleiding

voegt daar geen aantoonbare waarde aan toe, maar leidt wel tot bureaucratische lasten en belemmert goed functionerende keuringspraktijken.

Voorstel

Vervang de huidige opleidingsbepaling door een formulering die recht doet aan praktijk en veiligheid:

“De keuringsdeskundige beschikt over een toestel-specifieke opleiding en aantoonbare ervaring met het betreffende type activiteitentoeistel.”

Deze formulering sluit beter aan bij de praktijk en draagt realistisch en effectief bij aan de veiligheid.

3. Reactie op het besluit betreffende de overgangsregeling bij accreditatie

Overgangsregeling werkt oneerlijke marktwerking in de hand

Hoewel een overgangsregeling begrijpelijk is, leidt de gekozen invulling tot ongelijkheid. Instellingen die reeds geaccrediteerd zijn, hebben proactief geïnvesteerd in kwaliteit en onafhankelijkheid. In plaats van erkenning voor deze inzet, worden zij op één lijn gesteld met instellingen die nog niet aan de eisen voldoen, maar daar tot 18 maanden de tijd voor krijgen.

Hierdoor ontstaat een ongelijk speelveld waarin voorlopers moeten concurreren met partijen die (vooralsnog) niet getoetst zijn op objectieve kwaliteitscriteria. Dit druist in tegen het principe van gelijke behandeling.

Oproep tot aanpassing

Wij verzoeken dringend om herziening van deze overgangsregeling, waarbij recht wordt gedaan aan de positie van reeds geaccrediteerde instellingen. Erken hun voortrekkersrol, en voorkom dat kwaliteitsinitiatieven worden ontmoedigd door ongelijke concurrentievoorwaarden.

4. Definitie activiteitentoeistellen

Te beperkte definitie doet geen recht aan diversiteit ropes courses

De voorgestelde definitie van een activiteitentoeistel – waarbij criteria als een vrije valhoogte van meer dan 3 meter, snelheid van meer dan 10 m/s en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) bepalend zijn – sluit onvoldoende aan bij de grote verscheidenheid aan ropes courses.

Ropes courses kennen een breed scala aan vormen, van laaggelegen parcoursen tot hooggelegen structuren, met uiteenlopende doelen en gebruikssituaties. Veel van deze installaties voldoen niet aan de genoemde criteria, bijvoorbeeld doordat ze geen aandrijving kennen, geen hoge snelheid bereiken of geen PBM vereisen. Bovendien vallen veel ropes courses niet eenduidig onder de noemer "spelen of vermaak", maar combineren zij recreatie met training, educatie of teambuilding.

Gebruik van PBM als criterium is problematisch

Het gebruik van PBM zegt weinig over de objectieve kenmerken van een toestel, maar veel over het risicobeleid van de exploitant. Hierdoor kan eenzelfde activiteit onder wisselende omstandigheden wel of niet onder de definitie vallen. Dit leidt tot inconsistenties in interpretatie en toepassing van de regelgeving.

Conclusie en advies

De huidige definitie is te beperkt en onvoldoende toepasbaar op de diversiteit aan ropes courses. Verwijder het criterium van PBM-gebruik en baseer de afbakening op objectieve kenmerken zoals valhoogte, snelheid, aandrijving, constructie en het doel van de activiteit. Dit biedt meer helderheid, rechtsgelijkheid en sluit beter aan bij de praktijk.